

REIKNINGUR

Menntasjóðs námsmanna fyrir árið 2021.

Rekstrarreikningur ársins 2021

	þús. kr.
Vaxtatekjur	
Vaxtatekjur	1.195.484
Verðbætur	11.312.541
Lántökugjöld á námslán	<u>12.271</u>
	<u>12.520.296</u>
Vaxtagjöld	
Vaxtagjöld	3.389.018
Verðbætur	<u>4.074.147</u>
	<u>7.463.164</u>
Hreinar vaxtatekjur (vaxtagjöld)	5.057.132
Aðrar rekstrartekjur	
Tilkynningargjald	110.853
Aðrar rekstrartekjur	<u>8.175</u>
	<u>119.028</u>
Önnur rekstrargjöld	
Laun og launatengd gjöld	408.734
Annar rekstrarkostnaður	284.978
Vaxtastyrkir til námsmanna	9.441
Styrkur vegna framfærslu barna	764.268
Afskriftir rekstrarfjármuna	<u>148.783</u>
	1.616.204
Framlag á afskriftarreikning útlána	<u>6.048.938</u>
	<u>7.665.142</u>
Rekstur án ríkisframlags	(2.488.982)
Framlag ríkissjóðs	<u>7.121.800</u>
Tekjuafgangur ársins	<u>4.632.818</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2021

	þús. kr.
Eignir	
Handbært fé	
Sjóður og bankainnstæður	17.296.697
Útlán	
Gjaldfallnar afborganir og vextir útlána, önnur skuldabréf	13.948.661
Námslán 1976-1982 (V-lán)	145.014
Námslán 1982-1992 (S-lán)	15.962.136

Nr. 1005/2022

Námslán 1992-2005 (R-lán)	15.437.619
Námslán frá 2005 (G-lán)	195.858.280
Námslán frá 2020 (H-lán)	10.833.300
Markaðskjaralán	<u>1.724</u>
	252.186.733
Afskriftarreikningur útlána	<u>(58.209.797)</u>
	<u>193.976.936</u>
Aðrar eignir	
Rekstrarfjármunir	491.119
Ríkissjóður vegna jöfnunarstyrkja	141.386
Aðrar kröfur	<u>14.213</u>
	<u>646.718</u>
Eignir alls	<u><u>211.920.352</u></u>
Skuldir og eigið fé	
Skuldir	
Langtímalán	
Skuldir í íslenskum krónum, verðtryggð lán	<u>86.266.890</u>
Aðrar skuldir	
Ríkissjóður viðskiptareikningur	21.850
Ríkissjóður vegna jöfnunarstyrkja	0
Áfallnir vextir	1.942.609
Lánardrottmar	<u>58.337</u>
Skammtímaskuldir	<u>2.022.796</u>
Skuldir	<u>88.289.686</u>
Eigið fé	123.630.666
Skuldir og eigið fé alls	<u><u>211.920.352</u></u>

Sjóðstreymi ársins 2021

Rekstrarhreyfingar	
Tekjuafgangur (halli) ársins	4.632.818
Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á fjárstreymi:	
Afskriftir rekstrarfjármuna	148.783
Verðbætur langtímalána	4.074.147
Verðbætur námslána	(11.312.541)
Framlag í afskriftarsjóð	<u>6.048.938</u>
Veltufé frá rekstri	<u>3.592.144</u>
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum	<u>(1.121.753)</u>
Handbært fé frá rekstri	<u>2.470.391</u>

Fjárfestingahreyfingar

Veitt námslán	(9.541.305)
Afborganir námslána	14.208.926
Fjárfesting í varanlegum rekstrarfjármunum	<u>(223.446)</u>
	4.444.175

Fjármögnunarahreyfingar

Afborganir langtímalána	<u>(5.568.973)</u>
	(5.568.973)

Hækkun á handbæru fé

1.345.593

Handbært fé í ársbyrjun	<u>15.951.105</u>
Handbært fé í lok árs	<u><u>17.296.697</u></u>

Aðrar upplýsingar

Greiddir vextir af langtímaskuldum	3.389.018
Innborgaðir vextir af útlánum	1.195.609
Innborgaðir vextir af bankainnstæðum	92.469

Skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra.

Ársreikningur Menntasjóðs námsmanna (MSNM) byggir á kostnaðarverðsreikningsskilum og er gerður í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur. Hann er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður.

Starfsemin á árinu.

Samkvæmt rekstrarreikningi var hagnaður af rekstri sjóðsins um 4.633 millj. kr. á árinu 2021. Heildareignir námu 211.920 millj. kr. í árslok. Heildarskuldir námu 88.290 millj. kr. og bókfært eigið fé 123.631 millj.kr.

Ársverk hjá sjóðnum voru 37,47 á árinu 2021.

Starfsemi Menntasjóðs námsmanna á árinu.

Árið 2021 var annað ár eftir að ný lög um Menntasjóð námsmanna (MSNM) tóku gildi en þau voru samþykkt 9. júní 2020 og komu til framkvæmda 1. júlí 2020. Lögin fela í sér grundvallarbreytingu á stuðningskerfi ríkisins við námsmenn, þar sem lánþegar skv. nýjum lögum fá 30% niðurfærslu af höfuðstól námsláns ef þeir ljúka námi innan tilskilins tíma og námsmenn með börn á framfæri fá styrk vegna framfærslu barna ljúki þeir að lágmarki 22 ECTS-einingum á önn. Þá hafa námsmenn sem eru undir 40 ára val um fjórar endurgreiðsluleiðir þ.e. að endurgreiða námslánin sem tekjutengd lán og þá annaðhvort sem verðtryggð eða sem óverðtryggð lán eða sem jafngreiðslulán og þá annaðhvort verðtryggð eða óverðtryggð. Námsmenn sem ljúka námi eftir þennan aldur hafa eingöngu val um jafngreiðslulán og þá annaðhvort verðtryggð eða óverðtryggð. Gert er ráð fyrir að endurgreiðslur á lánnum veittum í nýju kerfi munu hefjast á næsta ári.

Áhættustýring.

Menntasjóður námsmanna notar umgjörð samhæfðrar áhættustýringar til að tryggja að áhættur séu skilgreindar og að þeim sé stjórnað á skipulegan hátt til að ná hæfilegri fullvissu um að yfirsýn og skilningur á áhættu í starfsemi sjóðsins sem eru í reglubundinni vöktun yfir árið en aðrar helstu áhættur hafa verið skilgreindar og eru mældar að lágmarki árlega, sjá nánar í skýringu 21.

Áhrif kórónuveirufaraldurs.

Áhrif kórónuveirufaraldursins voru að hefðbundnar endurgreiðslur námslána lækkuðu. Í fyrsta lagi þar sem námslán samkvæmt eldri lögum eru tekjutengd og tekjur fjölda greiðenda námslána lækkuðu vegna áhrifa faraldursins. Í öðru lagi þar sem veittum undanþágum á afborgun námslána fjölgaði. Hins vegar jukust auka innborganir og uppgreiðslur námslána í kjölfar breytinga á lögnum og hækkun á uppgreiðsluafslætti og vó það upp á móti lækkun á hefðbundnum afborgunum vegna faraldursins og vel það.

Reykjavík, 9. júní 2022.

Stjórn Lánasjóðs íslenskra námsmanna,

Inga Hrefna Sveinbjarnardóttir formaður.

Teitur Björn Einarsson

Nanna Kristín Tryggvadóttir

Tryggvi Másson

Július Viggó Ólafsson

Kristín Ragnheiður Eiríksdóttir

Jóhannes Stefánsson

Steinunn Bergmann

Vífill Harðarson

Ragnar Auðun Árnason

Hrafnhildur Ásta Þorvaldsdóttir
framkvæmdastjóri.

Áritun óháðs endurskoðanda.

Til stjórnar Menntasjóðs námsmanna og háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneytis.

Álit með fyrirvara.

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Menntasjóðs námsmanna fyrir árið 2021, að undanskilinni skýrslu og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra.

Það er álit okkar, ef frá eru talin áhrif þeirra atriða sem nefnd eru í kaflanum um ástæður fyrir álitinu með fyrirvara, að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sjóðsins á árinu 2021, efnahag hans 31. desember 2021 og breytingu á handbæru fé á árinu 2021, í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur.

Ársreikningurinn innifelur:

- Skýrslu og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra.
- Rekstrarreikning fyrir árið 2021.
- Efnahagsreikning þann 31. desember 2021.
- Sjóðstreymi fyrir árið 2021.
- Skýringar, sem innifela helstu reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra er undanskilin endurskoðun, sbr. kafla um aðrar upplýsingar.

Grundvöllur álits með fyrirvara.

Afskriftarreikningur útlána að fjárhæð 58.210 millj. kr. er færður í efnahagsreikning til lækkunar á útlánunum og framlag í afskriftarreikning útlána að fjárhæð 6.049 millj. kr. er gjaldfært í rekstrarreikningi. Á árinu 2020 voru sett ný lög um námslán þ.e.a.s. lög nr. 60/2020 um Menntasjóð námsmanna og tóku þau gildi 1. júlí 2020. Árið 2021 er því fyrsta heila árið þar sem nýju löggin eru í gildi.

Í nýju lögnum eru lánþegum gefnir ýmsir valkostir um hvernig þeir geti hagað endurgreiðslum námslána sinna. Auk þess sem nýr lánaflokkur, H-lán, var innleiddur. Endurgreiðslur H-lána eru ekki hafnar þannig að engar forsendur eru til staðar um hvaða endurgreiðslufyrirkomulag námsmenn munu velja. Til viðbótar er ekki vitað á þessum tímamarki hversu stór hluti námsmanna sem tekur námslán

skv. nýju lögunum muni fá hluta af lánunum sínum niðurfelld í lok námsáfanga. Í nýju lögunum er einnig að finna ýmis ákvæði sem hafa áhrif á eldri námslán sem breyta forsendum eldri lána s.s. um niðurfellingu ábyrgðarmanna, afslátt vegna auka innborgana inn á námslán, hækkun á uppgreiðsluafslætti, lækkun vaxta og árlegra endurgreiðslna. Það eru því ekki til staðar góðar forsendur fyrir stjórnendur til að byggja á við mat á afskriftareikningi útlána í ár. Verulegur hluti afskriftarreiknings útlána er óbreyttur milli ára.

Þar sem viðeigandi forsendur eru ekki til staðar og verulegur hluti afskriftarreiknings óbreyttur milli ára höfum við ekki getað aflað nægjanlegra og viðeigandi endurskoðunargagna varðandi afskriftarreikning útlána og framlag í afskriftarreikning á árinu 2021. Þar af leiðandi höfum við ekki getað metið hvort þörf sé á breytingum á framangreindum fjárhæðum.

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er nánar útskýrð í kaflanum um ábyrgð endurskoðenda.

Óháði.

Við erum óháð sjóðnum samkvæmt ákvæðum laga um endurskoðendur og endurskoðun og siðareglu sem gilda um endurskoðendur á Íslandi og varða endurskoðun okkar á ársreikningi sjóðsins. Við uppfyllum jafnframt aðrar kröfur um starf okkar sem endurskoðendur í samræmi við ákvæði siðareglu.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægjanlegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Aðrar upplýsingar, þ.m.t. skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra.

Stjórn og framkvæmdastjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar eru skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra sem lá fyrir við áritun okkar. Aðrar upplýsingar eru jafnframt ársskýrsla sjóðsins. Ársskýrsla liggur ekki fyrir við áritun okkar á ársreikninginn en við búumst við að fá hana afhenta til yfirferðar áður en hún verður gefin út. Álit okkar á ársreikningnum nær ekki til annarra upplýsinga, þ.m.t. skýrslu og áritunar stjórnar og framkvæmdastjóra og við staðfestum þær ekki á neinn hátt.

Í tengslum við endurskoðun okkar á ársreikningi sjóðsins ber okkur að yfirfara aðrar upplýsingar, sem tilgreindar eru hér að ofan, þegar þær liggja fyrir og meta hvort þær eru í verulegu ósamræmi við ársreikninginn eða skilning sem við höfum aflað við endurskoðunina eða ef svo virðist að verulegar rangfærslur séu í þeim. Ef við, á grundvelli vinnu okkar, ályktum að verulegar rangfærslur séu í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Við höfum ekki greint atriði sem ber að greina sérstaklega frá.

Hvað varðar skýrslu og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra höfum við, í samræmi við ákvæði 104. gr. laga um ársreikninga nr. 3/2006 yfirfarið að skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra hafi að geyma þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga komi þær ekki fram annars staðar í ársreikningnum.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum.

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórnendum sjóðsins að meta hæfi hans til áframhaldandi starfsemi. Stjórnendum ber að semja ársreikning sjóðsins á þeirri forsendu að um áframhaldandi starfsemi sé að ræða, nema stjórnendur ætli að leysa sjóðinn upp eða hætta rekstri hans, eða hafi ekki raunhæft val um annað en að hætta starfsemi sjóðsins. Stjórnendum sjóðsins ber að setja fram viðeigandi skýringar varðandi hæfi hans til áframhaldandi starfsemi ef við á og hvers vegna stjórnendur beita forsendunni um áframhaldandi starfsemi við gerð og framsetningu ársreikningsins.

Stjórn skal hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun ársreikningsins.

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka og gefa út áritun með álit okkar. Nægjanleg vissa er mikil

Nr. 1005/2022

vissa en ekki trygging þess að endurskoðun, sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, muni ávallt leiða í ljós alla verulega annmarka séu þeir til staðar. Annmarkar geta stafað af sviksemi eða mistökum og eru metnir verulegir ef þeir, einir og sér eða samanlagðir, gætu haft áhrif á fjárhagslegar ákvarðanir notenda sem grundvallaðar eru á ársreikningnum.

Endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegu mati og faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

Greinum og metum áhættuna af verulegum annmörkum, vegna sviksemi eða mistaka, og skipuleggjum endurskoðunaraðgerðir til að mæta þessari áhættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi grunnur fyrir álit okkar. Áhættan af því að greina ekki verulega annmarka sem stafa af sviksemi er meiri en áhætta af annmörkum vegna mistaka, þar sem sviksemi getur stafað af fölsun, misvísandi framsetningu ársreiknings, að mikilvægum atriðum sé viljandi sleppt, samanteknum ráðum eða að innra eftirlit sé sniðgengið.

Öflum skilnings á innra eftirliti sem er viðeigandi fyrir endurskoðun okkar í þeim tilgangi að hanna endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.

Metum hvort val stjórnenda á reikningsskilaaðferðum sé viðeigandi og hvort matsaðferðir þeirra séu raunhæfar. Einnig skoðum við hvort tengdar skýringar séu við hæfi.

Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um áframhaldandi starfsemi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi sjóðsins eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi hans. Ef við teljum að veruleg óvissa ríki, ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum í ársreikningnum um óvissuna og ef þær upplýsingar eru ekki nægjanlegar að okkar mati, víkjum við frá fyrirvaralausum álitum. Niðurstaða okkar byggir á þeim endurskoðunargögnum sem við höfum aflað fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni leitt til þess að sjóðurinn verði ekki lengur rekstrarhæfur.

Metum framsetningu, gerð og innihald ársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum og hvort hann grundvallast á fyrirliggjandi færslum og atburðum og gefi glögga mynd samanber álit okkar.

Við upplýsum stjórn meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp geta komið í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka í innra eftirliti ef við á.

Reykjavík, 9. júní 2022.

PricewaterhouseCoopers ehf.,

Arna G. Tryggvadóttir löggiltur endurskoðandi.

B-deild – Útgáfudagur: 8. september 2022